

Pozor na špiony

Počítačové viry už nejsou dávno jedinou hrozbou. Prozradíme vám, kdo a proč si brousí zuby na vaše soukromí a jak se účinně bránit útokům počítačových špiónů.

SPYWARE: ŠPIONI A SABOTÉŘI

Počítačové viry jsou hrozbou již dlouhých 25 let. Spyware tak dlouhou historii nemá, přesto je dnes podle mnohých odborníků na počítačovou bezpečnost podstatně větším problémem. Spyware je velmi široký pojem, pod který se schovává větší množství počítačové „havěti“. Zpravidla jde o speciální programy, které fungují buď jako špióni, nebo jako sabotéři.

Projevy spywaru se různí podle typu. Základní spyware funguje jako skrytý sběrač různých dat, která jsou pak posílána přes internet. Těmito daty bývá například historie návštěv

je vložena reklama (z ní plyne autorovi zisk).

Další specifickou skupinou spywaru jsou tzv. hijackery, kterým se česky říká únosci. Tyto jednoduché programky mění výchozí nastavení webového prohlížeče, takže se například jako výchozí stránka zobrazuje nějaká zcela jiná, než si vy přejete. Důmyslnější hijackery navíc zabráňují i další změně nastavení.

Podstatně závažnější skupinou počítačových špiónů jsou tzv. keyloggery, které monitorují každou stisknutou klávesu a nasbíraná data eventuálně posílají přes internet. Můžete tak

Spyware je velmi široký pojem, pod který se schovává větší množství počítačové „havěti“.

ných stránek nebo informace o nainstalovaných programech. Spyware pak funguje mimo jiné jako nepřítel čestný výzkum, používaný třeba pro potřeby reklamy. Řadový uživatel nemá běžnou cestou mnoho šancí, jak činnost spywaru odhalit, a tak informace o vás a vašich aktivitách tiše proudí přes internet do světa.

Jiné varianty spywaru ale o sobě umí dát vědět velmi zřetelně. Řeč je o tzv. adwaru, který se často řadí mezi odnože či blízké příbuzné spywaru. Adware má se spywarem společné to, že se instaluje bez vědomí uživatele. Pak se už ale příliš diskretně nechová a obtěžuje zobrazováním reklamy a ruší tak při běžné práci. Pojem adware je ovšem širší, takže se jako adware označují také legitimní programy, které jsou k dispozici zdarma, ale v nichž

poměrně jednoduše vyzradit třeba svá hesla, aniž byste o tom měli potuchy.

ANTIVIROVÝ PROGRAM VÁS PŘED SPYWAREM NEOCHRÁNÍ

Jak vidno, spyware umí být nepřítel čestný, dotěrný i nebezpečný a je radno se před ním účinně chránit. Klasické antivirové programy dnes na spyware nestačí. Je to pro ně nová hrozba, se kterou se neumí vypořádat. Teprve až v dražších bezpečnostních balíčcích se objevují vedle antivirových nástrojů i nástroje schopné bojovat se spywarem. Částečnou ochranu může poskytnout i osobní firewall, ale ten musí umět kontrolovat především odchod komunikaci z vašeho počítače do internetu, a to třeba nástroj Windows Firewall ve Windows XP nebo ve Windows Vista ve výchozí podobě neumí.

Se spywarem umí zatočit specializované programy. Dobrou zprávou je, že i ty špičkové jsou k dispozici zcela zdarma. Najdou se sice i placené varianty, ale i mezi těmi bezplatnými jsou opravdu účinné nástroje.

PREVENCE, PREVENCE, PREVENCE

Než ale chodit s kanonem na vrabce, je vhodnější vyhnout se rizikovému chování. Spyware se podobně jako počítačové viry dostává do počítače (resp. do

Odborníci doporučují provádět namátkové testy alespoň dvěma antispyspywarovými programy. Co nenajde jeden, může najít druhý. Určitě ale nepoužívejte dva programy s rezidentní (tj. neustále běžící) ochranou současně. Podobně jako u antivirových programů by to nemuselo dopadnout dobře a ve snaze o dokonalé zabezpečení byste si mohli způsobit více škody než užítku.

▲ Antivirové programy proti spywaru neochrání. Můžete si však připlatit za balík ochranných programů typu „vše v jednom“.

jeho systému) zejména vinou uživatele. Platí tytéž bezpečnostní poučky jako v případě počítačových virů.

1. Nenechávat stránky s potenciálně rizikovým obsahem (např. s nelegálním softwarem).
2. Pravidelně instalovat bezpečnostní záplaty Windows a aktualizovat webový prohlížeč.
3. Nepoužívat programy stažené z neznámých stránek, případně si to dobře rozmyslet.
4. Neotevírat přílohy a neklikat na odkazy z nevyžádaných e-mailových zpráv.

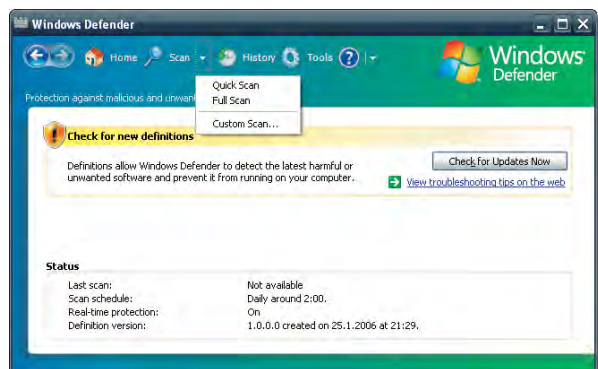
Zejména nedoporučujeme používat Internet Explorer 6 ani jeho starší verze. Tento webový prohlížeč na tom totiž s bezpečností není příliš dobře. Pokud nemůžete nebo nechcete přejít na novější Internet Explorer 7, zauvažujte o přechodu na jiný moderní prohlížeč, jako je třeba Opera nebo Firefox.

DO ZBRANĚ: ANTISPYWAROVÉ PROGRAMY

I přes dodržování výše zmiňovaných pravidel není jisté, že se infekci skutečně vyhnete. Dodržováním preventivních opatření se riziko sice výrazně snižuje, ale nic není stoprocentní. Ke slovu se tak dostávají antispyspywarové programy.

Ty lze rozdělit do dvou kategorií. V jedné jsou nástroje poskytující ochranu v reálném čase. Neustále ostřížím zrakem hlídají, aby se do systému nějaký ten záškodník nedostal, ať už hlavním vchodem, nebo nějakým tím zadním okýnkem. Tato ochrana

▼ Windows Defender nabízí hned několik způsobů testování počítače.

bývá účinná, ale zároveň také dosti náročná na hardware počítače, takže zejména starší počítače mohou být citelně zpomaleny.

V druhé kategorii jsou jednodušší programy, které provádějí diagnostiku na vyžádání nebo v rámci plánu pravidelných testů. Nesnižují tedy výkon počítače, ale zase neumí logicky zabránit infekci hned na jejím začátku, a tak bojují s infekcí již existující.

Moderní a kvalitní programy kombinují oba způsoby boje se spywarem a dva takové si nyní představíme.

WINDOWS DEFENDER: OCHRÁNĚNÍ OD MICROSOFTU

Windows Defender je coby jeden z pilířů bezpečnosti standardní součástí Windows Vista, ale sáhnout po něm mohou i uživatelé Windows XP – pro ně je rovněž k dispozici zdarma. Umí chránit počítač v reálném čase díky rezidentnímu štítu s nastavitelnou důkladností ochrany a kdykoliv lze spustit test pro hledání spywaru. K dispozici je rychlý (základ-

▲ Program Spybot Search & Destroy komunikuje s uživatelem česky.

spouštěných při startu Windows, pro monitoring a správu běžících procesů a pro aktivní síťovou komunikaci. Tyto funkce ocení především uživatelé, ale celkově je Windows Defender opravdu výkonný ochránce před spywarem.

SPYBOT SEARCH & DESTROY: NAPROSTÁ ŠPIČKA

Spybot Search & Destroy patří mezi nejnámější nástroje pro nalezení a odstranění spywaru ze systému. Ne nadarmo byl nedávno zařazen mezi 50 největších počítačových produktů v historii výpočetní techniky. A nejlepší na tom je, že je k dispozici zcela zdarma.

Plusem je jednoznačně široký záběr, protože vedle klasického spywaru a adwaru hledá a eliminuje i další hrozby, jako např. dialery, keyloggery a některé trojské koně. Stiskem jednoho tlačítka se jich můžete jednodu-

SPYBOT SEARCH & DESTROY

Jazyk: čeština.

Licence: freeware.

Rubrika na CD: Obsah CD / Servis.

www.safer-networking.org

še zbavit. Pokud by se později objevily nějaké problémy, provedené změny lze kdykoliv vrátit zpět. Nechybí ani karanténa a rezidentní štít pro ochranu v reálném čase.

Rozhraní programu je dostupné v základní a pokročilé verzi. V té pokročilé jsou navíc k dispozici nástroje pro preventivní bloko-

Pokud nemůžete nebo nechcete přejít na Internet Explorer 7, zauvažujte o jiném prohlížeči.

ní) test i test delší (důkladný) a dále test zaměřený jen na obsah zvolených složek. Vedle ručního spuštění testu lze využít i naplánování testů pravidelných.

Nalezený spyware je označen podle stupně závažnosti. Můžete zobrazit podrobné informace o každé nalezené infekci a na jejich základě se rozhodnout, jestli spyware odstraníte natrvalo, nebo jestli ho jenom přesunete do karantény.

Windows Defender disponuje i nástroji pro nastavení programů

▼ Rezidentní ochrana (tj. v reálném čase) je užitečná, ale v případě slabších počítačů náročná na výkon.

vání nebezpečných adres v Internet Exploreru, pro generování podrobné zprávy o systému (hloubková analýza), pro vyhledávání a opravu chyb v systémovém registru, pro správu programů spouštěných po přihlášení k systému, pro kompletní odinstalování zbytečných programů a jiné.

■ Jiří Macich ml., jirka.macich@macich.net

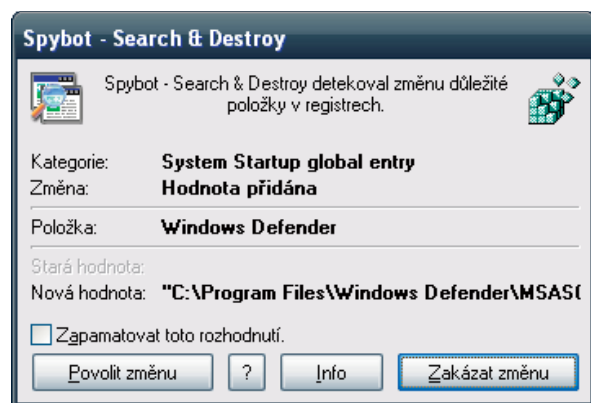
WINDOWS DEFENDER

Jazyk: angličtina.

Licence: pro legální uživatele Windows zdarma.

Rubrika na CD: Obsah CD / Servis.

www.microsoft.com/athome/security/spyware/software/

inzerce